دەنگدانی كـورد لە كەركـوك بۆ كـــورد ئەركە نەك منەت.. رابەر رەشید

دەستپێك:
بە گەڕانەوەی حزبە كوردستانییەكان بۆ كەركوك و رزگاربوونی كوردو نەتەوەكانی دیكەی شارەكە لە ستەمی حزبی بەعس، خەڵكی شار -بەتایبەتی ئەوانەی بە دەستی ستەمكاریی بەعسەوە هەڵوەداو نیگەران بوون- هەناسەیەكی ئاسوودەییان هەڵمژی بەو ئومێدەی رۆژگارێكی نوێ بەتە ئاراوەو گۆڕانكارییەكان هەنگاوی بەرەو پێش بەخۆیانەوە ببینن و خاك و زەدی داگیركراوی كوردو توركمانی شارەكەو گوندە وێرانكراو و رووخاوەكانیان بەدەستبهێننەوەو بە هەتا هەتایە لەو داگیركارییە رزگارییان ببێت. بەڵام بۆ داخەوە نەكرا، بۆ؟ لە درێژەی بابەتەكە ئاماژەی پێ دەدەین.

هەردوو حزبی دەسەڵاتدار لە كەركوك چییان كرد؟
ئەو سیاسەتە خۆپەرستی و تەسكی حزبایەتییەی كە هەردوو حزبی دەسەڵاتدار -یەكێتی و پارتی- لە كەركوك پەیڕەو و پیادەو پراكتیزەیان كرد، گواستنەوەی هەمان سیاسەتی هەرێمی كوردستانی پێش رووخانی رژێمی بەعس بوو، واتە هەموو شتێك دابەش دوو: نەك تەنها كایەو جومگە هەستیارەكانی حكومەڕانی، بەڵكو هەتا زمانی كوردیش دابەش دوو كرایەوەو قوتابی و خوێندكار، ئافرەت و ژن، كەركوك و كەركووك، دابەشی دوو لە هەموو شتێك. لە بواری حكومەڕانیش: بەڕێوەبەر بە پارتی جێگرەكەی بە یەكێتی و بە پێچەوانەوە. یەك بە من و یەك بۆ تۆ، رێك (پێنجا بە پێنجا) كەی هەرێمی كوردستان و دۆخی شڵەژاوی دوای شەڕی خیانەتی كوردو پەراوێزخستنی – بە قەولی خۆیان- حزبە بچووكەكان و رازیكردنیان بە هەندێك پلەو پۆستی لاوەكی و رازیكردنیان بە نیگەرانییەوە.
سەرباری ئەمانەش گەڕانەوەیەكی شەرمنانە بۆ بەغداو مارەكردنەوەی زۆرەملێی هەرێم بە بەغداو خۆبەدەستەوەدانی شێوی بووكێنیی دەسەڵاتدارانی كورد بۆ بەڵێ پارەیەكی قەڵپ، نەك پرس و ستراتیژییە نەتەوایەتییەكانی كورد كە هەرگیز ئەو دوو حزبە لە باشووردا نەیانبووە، بە وەرگرتنی پلەی سەرۆك كۆمارێكی نەزۆك -كە تا ئێستاش درێژەی هەیە- بێ ئەوەی یەك دەستكەوتی نەتەوایەتی بۆ كوردی لە بەرهەم هاتبێت، جگە لە كەیلایەتی و گیرفان پڕكردنی حزب نەبێت..!!،

ئەگەرنا تێکڕای پرسە هەستیارەکان وەکو خۆیان مانەوەو رۆژ لە دوای رۆژیش لە پاشەکشەدان.

- **پرسی خاك:**

هەستیارترین هەنگاو کە دەبوو کورد -کە دەڵێم کورد، هەڵبەتە مەبەستم هەردوو حزبی دەسەڵاتدارە، کە تا 16ی ئۆکتۆبەری زەلیلکردنی کورد، ئەوان حاکمی کوتەك بە دەستی شار بوون- هەنگاوی بە بنایەو لە دانوستانەکاندا شەڕی لەسەر بکردبوایەو لە ئاستیدا شەرمن چاوی شەرمنانەی هەڵنەبڕیبوایە، پرسی وەگرتنەوەی خاکی داگیرکراوی کورد بوو، بە زەویی کشتوکاڵی جووتیاران و ئەو خانووبەرانەی کاتی خۆی لە لایەن رژێمەوە دەستیان بەسەردا گیرابوو و بە پاساوی جۆراوجۆری کوردبوون خاوەنەکانیان شاربەدەر کردبوون و بە عەرەبی داگیرکەریان بەخشیبوون. بە تایبەتیش زەویوزاری کشتوکاڵی کە بە بڕیارێکی رەگەزپەرستانەی خودی سەدامی دیکتاتۆر داگیرکرابوون و خرابوونە سەر وەزارەتەکانی نەوت و دارایی و بەرگری و…تاد، کەچی ئەوەی تا ئێستاش بە هەڵپەسەردراوی ماوەتەوەو هەوڵی راستەقینەی بۆ نەدراوەو بە داگیرکراوی ماونەتەوەو بەشێکی زۆریان هەر بە ناوی عەرەبی داگیرکەرو هاوردەوەن و ناوە ناوە عەرەبە داگیرکەرەکان لە گوندەکانی پێکانی و شەناغەو قەرەدەرەی سەر بە سەرگەڵان و دووبزو گوندەکانی دەشتی ساڵەیی سەر بە پردە و ناوچەی لەیلان و خورماتوو، هەڵدەکوتنە سەر جووتیارانی کوردو لە داکێڵان و چاندنی زەوییەکانیان رێگرییان لێ دەکەن و هەوڵی داگیرکردنەوەی گوندەکانیش دەدەن و هەندێکیشیان بە کردەیی داگیرکردۆ تەوە. ئەوەی لێرەدا مایەی شەرمەزارییە ئەوەیە کە لە ماوەی نزیکەی بیست ساڵەی پۆستی سەرۆك کۆماریی کورد لە بەغدا چی بە پرسی خاك و نەتەوایەتیی کورد کراوە؟

ئایا نەدەکرا ئەو پێگەو پۆستە وەکو لووتکەی هەرەمی دەسەڵات لە پێناو مافە ڕەواکانی کورد بخرایەتەگەڕەو لە هەمبەر رێگرییەکانی شۆفێنیستانی عەرەب و تورکمان و وەرگرتنەوەی مافی دزراو و داگیرکراوی کورد سەنگی مەحەکی یەکلاییکردنەوەی پرسە چارەنووسسازەکان بوایە؟ ئەگەرنا شەقێکی تێهەڵبدرابوایەو کورد -یەکێتی و پارتی و ئەوانەی دیکەش- لە بەغداوە بگەڕابوونایەتەوە هەرێم و بەپێی ستراتیژییەتێکی نەتەوایەتیی تۆکمە لە هەمبەر ئەو زێدەڕۆییانەی ئەوان

هەڵوەستیان بنواندبوایە، ئەو کاتە هەموو کورد ئامادەی سەنگەرگرتن دەبوو لە شۆفێنییەت و داگیرکاری و ڕێگری کردن لە دووبارە داگیرکردنەوەی خاکی داگیرکراوی کوردستان، ئەمە سەرباری ئەوەی کە خاکی کوردیان خستە مەزادی سیاسەت نەزانییان و لە مادەیەکی نەزۆکی دیکەدا کە کەمتەرخەمانە ئەویشیان دیزە بە دەرخۆنە کردەوەو خۆیان لە نەبان کرد.

ریفراندۆم و (16)ی ئۆکتۆبەرو هەڵوەستی کورد

دوای ئەوەی بە خوێندنەوەیەکی بابەتیانەو لۆژیکیانەی پێگەی کورد لە ناو عێراق و لە چوارچێوەی هەژموونی هەرێمایەتی و نێودەوڵەتی و سیاسەتێکی ئابووریانەی ئەوتۆ کە هیچ ئابووریزانێك توانای ناولێنانی بە شێوەیەکی زانستی نەبێت، بڕیاری ئەنجامدانی ریفراندۆمێکی تەمومژاوی و نەزۆکی دیکەیان دا –تە تەماشاکە هەموو هەنگاوەکان نەزۆکانەن-و باشووری کوردستانیان خستە ناو گێژاوێکی مەترسیداری ئەوتۆوە کە ئەگەر بەرژەوەندیی زلهێزەکان لە مانەوەی دەسەڵاتی ئەو دوو حیزبە نەبوایە، ئەوا سەری خۆیشیانی دەخوارد، بە داخەوەش زیاتر لە 51%ی رووبەری خاکی باشووری کوردستان بە کەرکوکیشەوە لە لایەن هێزە عێراقییەکان و هاوکاریی ئاشکرای هەرێمایەتی داگیرکرایەوەو گڵۆڵەی کورد لە کەرکوك و تەواوی ناوچەکانی دەرەوەی هەرێمی کوردستان کەوتە لێژی و لە خورماتوو ئەوەی ناکرێ بە کورد کراو دۆخێکی داگیرکاریی ترسناك باڵی بەسەر ئەو ناوچانەدا کێشا کە کەوتنەوە ژێر دەسەڵاتی حەشدو سوپای عێراق بە کەرکوکیشەوە، ئەوەندەی باش بوو یەکێتی نیشتیمانی بە هەر زەلیلییەکیش بووبێت کەرکوکی چۆڵ نەکردو لە شارەکەدا مایەوە، کە وەهای دونیایەك ڕەخنەی توندو سەرزەنشت کردنیش لەو سیاسەتەی لە دوای رووخانی رژێمەوە لە کەرکوك پەیڕەویان کرد، بەڵام ئەو مانەوەیەیان جێگەی دەستخۆشی بوو، ئەگەرنا کورد هەرگیز چاوی بە کەرکوك نەدەکەوتەوە.

لەم دەنگدانەی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگای کەرکوکەدا کورد چی بکات؟

ئێستا کە بڕیارایە لە 18ی کانوونی یەکەمی ئەمساڵ 2003 هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکانی عێراق بە کەرکوکیشەوە ئەنجام بدرێت، کورد بە هەموو حزب و ئایدیاو بۆچوونەکانەوە، وەکو ئەرکێکی نەتەوایەتی و نیشتیمانیی کوردستانی و بوونی کورد لە شاری کەرکوك دەبێ ئەمجارە لە هەڵبژاردنەکانی دیکە زیاتر پێداگری لەسەر چوونە سەر سندووقەکانی دەنگدان بکات و

دەنگ بەو هێزە کوردستانیانە بدات کە دەرئەنجام بە یەك گرتنەوەیان دەبنە مایەی وەرگرتنەوەی پۆستی پارێزگاری کەرکوك.

لە هەڵبژاردنی ئەمجارەدا ئەگەر خەت بە چەپ و شیوعی دەزانیت ئەوە نوێنەرەکی شیوعییەکان لە ناو لیستی 142دایە و ئەگەر یەکێتی و سۆسیال دیموکرات و نەتەوەپەروەریشی ئەوە کاندیدانی یەکێتی و پارتی و ئەگەر ئیسلامیشی ئەوە لیستی ئیسلامییەکان و ئەگەر لە هەموو ئەوانەش تووڕەو نیگەرانیت ئەوە نوێنەرانی نەوەی نوێ، گرنگ ئەوەیە بچنە سەر سندووقەکانی دەنگدان و دەنگ بە کورد بدەن.

دڵنیام ئەمە بە لای هەندێك کەسەوە ئەوپەڕی نەتەوەپەرستی و ناسیۆنالیستییە، بەڵام بە دڵنیاییشەوە پرسی کەرکوك ئەوە هەڵدەگرێت کە لە پرسێکی وادا تا ئەوپەڕی ناسیۆنالیست نەتەوەپەرست بیت، ئەگەرنا پاشەڵت بەر شەقی ڕەگەزپەرستانەی ئەوانەی دیکە دەکەوێت و هیچ دوور نییە شاربەدەرو گوند بەدەریشت بکەن.

رابەر رەشید – پردێ